

SOCIĀLO UZŅĒMUMU IESPĒJU PAPLAŠINĀŠANA INOVĀCIJAS, IEKĻAUJOŠAS IZAUGSMES UN DARBVIETU RADĪŠANAI

STRASBŪRAS DEKLARĀCIJA

2014. gada 16. un 17. janvārī Strasbūrā, pēc tikšanās un kopīga darba, vairāk nekā 2000 sociālās uzņēmējdarbības pārstāvju un atbalstītāju no daudzām un dažādām sociālās ekonomikas jomām apliecināja viedokli, ka sociālajiem uzņēmumiem jāieņem nozīmīgāka vieta Eiropas nākotnē, un ierosināja vairākas idejas un darbības, ar kurām atraisīt šo uzņēmumu potenciālu gudras, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes veidošanā.

SOCIĀLO UZŅĒMUMU DEVUMS EIROPAI

Eiropas ekonomiskajam un sociālajam modelim ir jāpārņem jaunā kvalitātē. Mums ir vajadzīga tāda izaugsme, kas būtu taisnīgāka, vairāk saudzētu dabu un sakņotos vietējā sabiedrībā. Tāds modelis, kurā par patiesu kopīgās labklājības avotu tiktu uzskatīta sociālā kohēzija.

Ir atzīts, ka sociālie uzņēmumi ir visas Eiropas sociālās un ekonomiskās kohēzijas veicinātāji, jo tie palīdz veidot plurālistisku un elastīgu sociālo tirgus ekonomiku. Balstīdamies ilgstošās sociālās ekonomikas stabilajās tradīcijās, sociālie uzņēmumi vienlaikus ir pārmaiņu virzītāji un rod novatoriskus risinājumus grūtajiem uzdevumiem, kas mūs patlaban gaida. Darbojoties visas sabiedrības interesēs, tie rada darbvietas, piedāvā inovatīvus produktus un pakalpojumus un sekmē ekonomikas ilgtspēju. To pamatvērtības ir solidaritāte un iespēju paplašināšana; tie paver jaunas perspektīvas un dod cerību nākotnei.

Sociālajiem uzņēmumiem Eiropā ir dažādi veidi, un dažāds ir to juridiskais statuss. Kā redzams Komisijas Sociālās uzņēmējdarbības iniciatīvā (*SBI*¹), tiem ir vairākas kopīgas iezīmes:

- ienākumu gūšana no komercdarbības;
- tāda saimnieciskā darbība, kuras jēga ir sociāls vai sabiedriska vispārējās intereses mērķis un kura bieži izpaužas kā augsta līmeņa sociālā inovācija;
- peļņa lielākoties tiek no jauna ieguldīta šā sociālā mērķa īstenošanā;
- tāds organizācijas veids vai īpašumtiesību sistēma, kas atspoguļo uzņēmuma misiju, pamatojas uz demokrātisku pārvaldību vai līdzdalības principiem un izvirza par mērķi sociālo taisnīgumu.

Sociālie uzņēmumi piedāvā tādu 21. gadsimta saimnieciskās darbības modeli, kurā apvienotas finansiālās, sociālās, kultūras un vides vajadzības. Sociālie uzņēmumi ir pārmaiņu nesēji, jo tos veido cilvēki, kam no sirds rūp iedzīvotāju un viņu kopienu dzīves uzlabošana.

Sociālie uzņēmumi darbojas. Tie ir efektīvi. Nav tādu Eiropas daļu, kas nevarētu gūt labumu no sociālās uzņēmējdarbības. Laikā, kad valda ekonomikas krīze, ko papildina iedzīvotāju novecošanās, jauniešu bezdarbs, klimata pārmaiņas un pieaugoša nevienlīdzība, Eiropai vajadzīgs vairāk sociālo uzņēmumu.

¹

http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/index_en.htm.

AICINĀJUMS ĪSTENOT SOCIĀLĀS UZŅĒMĒJDARBĪBAS POTENCIĀLU

Valdības un publiskā sektora iestādes sāk apzināties sociālās uzņēmējdarbības spēku. Daudzās dalībvalstīs un reģionos tiek veikti pasākumi, kas sekmē sociālo uzņēmumu izaugsmi. ES līmenī Sociālās uzņēmējdarbības iniciatīva ir daudzsološs sākums tādas vides veidošanā, kas labvēlīga sociālajiem uzņēmumiem, taču darāmā vēl ir daudz. Tāpēc

- 1. Eiropas Savienībai ir jāpaveic viss, kas paredzēts Sociālās uzņēmējdarbības iniciatīvā. Tai jāizstrādā otrais iniciatīvas posms, kurā tiktu aptverts plašāks aspektu loks un tiktu veidota ciešāka partnerība ar dalībvalstīm, pašvaldībām, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un galvenajiem šīs jomas procesu dalībniekiem.*
- 2. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, nākamajai Eiropas Komisijai (ar speciālu iekšējo dienestu struktūrvienību) un jaunajam Eiropas Parlamentam jāņem vērā stingri atbalstīt un īstenot Strasbūrā ierosinātos pasākumus.*
- 3. ES, valstu, reģionālajā un vietējā līmenī vajadzīga ciešāka saikne ar sociālās uzņēmējdarbības aprindām, un kopīgi ir jāveido jauna, vietējām īpatnībām piemērota politika, kas atbalstītu sociālo uzņēmējdarbību.*
- 4. Komisijai ir jāgādā, lai visās politikas jomās tiktu integrēta tās apņemšanās izveidot sociālajai uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi.*
- 5. Dalībvalstīm un pašvaldībām, darbojoties partnerībā ar sociālās uzņēmējdarbības nozari, visnotaļ jāatbalsta sociālo uzņēmumu izaugsme un jāpalīdz tiem palielināt savas iespējas, izmantojot, piemēram, tiesisko sistēmu, piekļuvi finansējumam, atbalstu uzņēmumu dibināšanai un attīstībai, apmācību, izglītību un publiskā iepirkuma sistēmu.*
- 6. Eiropas iestādēm un dalībvalstīm būtu jāpalielina sociālo uzņēmumu loma tajās reformās, kuru mērķis ir krīzes pārvarēšana, īpaši tur, kur sociālā ekonomika ir mazāk attīstīta.*
- 7. Lai dalītos pieredzē un zināšanās, Komisijai, dalībvalstīm un reģioniem jāstimulē sociālo uzņēmumu pārrobežu un reģionālā sadarbība. Līdzīgā veidā arī visām publiskās pārvaldes iestādēm būtu jāuzlabo savstarpējā sadarbība un jāpalielina savas iespējas atbalstīt sociālās uzņēmējdarbības izaugsmi.*
- 8. Publiskajiem un privātajiem procesu dalībniekiem ir jāizstrādā plašs klāsts ar piemērotiem finanšu un starpniecības instrumentiem, kas palīdzētu atbalstīt sociālos uzņēmumus visā to dzīves ciklā.*
- 9. Lai vairotu izpratni par sociālo uzņēmējdarbību gan politikas veidotāju vidū, gan visā sabiedrībā, atzītu šo nozari un padarītu to pamanāmāku, joprojām ir vajadzīgi papildu pētījumi un valstu līmenī apkopotu statistikas dati.*
- 10. Vērtējot sociālo un ekonomikas progresu, šai jaunajā Eiropā izaugsme un vērtību radīšana visiem procesu dalībniekiem jāskata plašākā perspektīvā, kas ietver arī sociālos rādītājus un sociālos ieguvumus.*